

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL II

Nr. 143.

Brașov, Vineri (13 Iulie)

1888.

Nou abonament

la

"GAZETA TRANSILVANIEI"

Cu 1 Iulie 1888 st. v. se deschide nou abonament la care invităm pe toți amicii și prietenii țării noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.
pe șase luni 6 fl.
pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci,
pe șase luni 20 franci,
pe un an 40 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoască a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașov, 30 Iunie st. v. 1888.

Mare senzație a produsă pretutindeni afacerea de divorț între Regele Milan și Regina Natalia ai Sârbiei. Și cu atât mai mare e șvionul ce-l face, cu cât se asigură, că certa regretabilă dintre părechia regală sârbescă are un caracter politic.

E în adevăr o apariție cu totul surprinzătoare d'a vedea p'un rege temându-și dinastia de propria sa soție. Regele Milan se află în această tristă situație, decât este să dăm credemint raporturilor oficiale din Belgrad.

Regina Natalia, se dice, are o inclinare pronunțată pentru intrige politice și nu împărtășește vederile politice ale soțului său. De aceea regele Milan n'a mai putut rămâne indiferent față cu intențiunea ei de a se întorci în țară și de a juca acolo „un rol activ politic“, care nu se poate uni cu „politica Regelui“. Astfel s'a vădit silit Regele de a face pași ca Regina să rămână mai mult timp în străinătate și totodată ca să se aducă la Belgrad fiul său, prințul de coronă, care se află de prezent la mamă-sa în Wiesbaden.

Spre scopul acesta Regele a propus să i se prezenteze Reginei un act de statut scris de el, de metropolitul, de episcopi și de întreg ministeriul, în care i se rezervă Reginei toate drepturile și demnitățile sub condițiunea, ca să pășască pe pământ sârbesc numai când îi va da voie Regele. În acest act s'a mai stabilit ca prințul de coronă să rămână încă $4\frac{1}{2}$ ani sub supraveghierea Reginei, urmând studiile sale în Germania și numai în lunile de vacanță să meargă la Belgrad la tatăl său.

Regina Natalia a refuzat de a subscrie acest act și n'a voit să dea audiență episcopului de Nișu Dimitrie, care a fost însărcinat de Regele a-i face propunerile de mai sus.

În urma acesta — dîcî oficioșii sârbi — Regele Milan s'a vădit constrins să ceră divorțul. Totodată a trimis pe ministrul său derisboiu general Protici la Wiesbaden cu însărcinarea să ducă la Belgrad pe prințul de coronă

Alexandru. Regina a refuzat de a preda pe fiul său generalului și se asigură, că în urma acesta d-lu Protici a cerut intervenirea autorităților germane.

Regina Natalia a adresat metropolitului sârbesc Theodosiu următoarea telegramă, din care se vede că este decisa a nu ceda în această afacere:

„Regele mi scrie, că a făcut pași spre a dobîndi divorțul. Nici legea canonică, nici legea civilă nu admit divorțul fără cauze reale. Deoarece eu în cazul nostru nu cunosc asemenea cauze, nu mă voi învoi niciodată. Mă încred în dreptatea dumnezească.“

În altă telegramă Regina arată de ce nu a primit pe episcopul de Nișu dîcînd: „n'am să mă impun absolut nimic, de aceea nu mă tem de lumina zilei și nu voi primi niciodată un aranjament secret.“

Nici cei din Belgrad, precum se vede, n'au ce imputa nimic Reginei în ceea ce privește moralitatea ei, dîr cu atât mai mult îi impută, că în contradicție cu politica Regelui, care s'a alăturat la Austria, ea s'a încungiuat cu capii opozițiunii sârbești și a înfruntat pe față în favoarea politice rusești.

Sunt ori nu simpatiile rusești ale Reginei Natalia o cauză de divorț? Asupra acestei chestiuni va avea să decidă consistoriul din Belgrad.

Ajunge deocamdată, că Regele e decis să se divorțe și că pașii săi ulteriori sînt de natură a nasce complicațiuni în Sârbia, unde de sigur că unii vor fi pentru Rege, alții pentru Regina.

Dîr și afacerea aducerei prințului de coronă la Belgrad, poate da naștere unor mari neplăceri, căci autoritățile germane vor trebui să lăsmulgă cu forța din brațele mamei sale, care nu vrea să lăse de lîngă sine.

Mătușă Reginei, principesa rusă Murussi, a cerut, se dice, intervenirea guvernului german în favoarea Reginei Natalia, dîr fără succes.

Europeni se va oferi dîr răzînd spectaculul al unui divorț într'o familie regală, pusă la cale în nise împrejurări foarte curioase. Acest proces de despărțire poate fi curîndu rezolvat în sensul regelui Milan, dîr nu totu așa de curîndu se vor pute nimici efectele strîcicioșe, ce le va avea el pentru vîda dinastiei Obrenovic în Sârbia.

Noutăți din București.

Alături cu toată fabrică de bachelauriat și cu cea de advocați mai funcționează chiar și astăzi în capitala țării o fabrică de licențe în științele politice și juridice.

Primirea în această fabrică nu e împreunată cu îndeplinirea unor anumite condițiuni morale sau școlare și de aceea iesă dintr'însă nise demagogi de cea mai rea specie.

Cînd în serile lungi de iernă, în

ședători sătenii încep să spună dela vatra focului povești: „de cînd era lupu cățel și barba vițel“ în acele seri nise orășeni gură-cască se adună în Bucuresc într'o ședătoare în care unii poveștori, sub titlul de profesori, spun povești din economia politică, științele financiare, statistică etc. și după o sută și unu de seri ascultătorii primesc diplome de licențe de a defăima legile și pe marii țării, de a scrie câte verzi și uscate prin gazete și de a îndruga la vorbe goale prin foruri și întruniri publice.

Nu-i vorba, am audiat că și D-vostă aveți o asemenea specie de jurist eșii din fabricile dela Aiud, Keckemet sau Dobrițin și mulți dela noi se mîngăie cu această împrejurare.

Pe mine însă nu mă poate mîngăia, pentru motivul, că pe cînd la D-vostă lucrul e explicabil, pentru cuvîntul, că Ungurii la înființarea dualismului spre ași recruta aderenți aveau nevoie de a crea o armată de funcționari, pentru a căror calificare, ei ștersese, sau înlesnise condițiunile legiferate de absolutismul austriac, în același timp noi, fiind un stat omogen, n'aveam nevoie de a crea o armată de funcționari altă căror număr ar trebui redusă cît s'ar pute mai mult prin aspirarea condițiunilor de admisibilitate în funcțiunile publice.

Dacă enciclopediștii noștri autodidacti prin indigenarea legiunilor străine, au complicat înfricoșat sistemul nostru administrativ, apoi semidocșii demagogi ieșiți din cele trei fabrici menționate mai sus, storcînd în favoarea lor această complicațiune, pescuesc astăzi cu înlesnire în turbure, astfel că nu numai trăiesc bine, fără muncă, dîr împiedecă ori-ce încercare bună și serioasă privitoare la o reorganizare radicală a serviciilor publice.

Cei mai apropiați de categoria celor eșii din fabricile în chestiune sînt studentii funcționari sau studentii gazetari, dintre cari unii au ajuns să ocupe însemnate pozițiuni în societate, fără ca să se fi terminat studiile liceale, sau universitare.

Categoria acestora e totu așa de anevoios de a o pute aduce la respectul ordinei, ca și acela cu titluri academice liberale de fabricile indigene sau străine. Omenii serioși sînt luați de cătră aceste două categorii în bătae de joc, intențiunile lor bune sînt defăimate și mai avînd și dreptul de vot, pentru cea mai mică observare ce li-se face, ei amenință pe profesorii lor și chiar și pe superiorii lor funcționari, cu răsunarea la urnă, așa că chiar și cel mai desinteresat patriot trebuie să se iee cu birisorul pe lîngă ei.

A treia categorie a funcționarilor publici e aceea recrutată din comercianți scăpătați și din meseriași leneși, cari n'au nici carte, nici naționalitate, și cari în mare parte fac pe agenții electorali ai partidului militante.

Încătu pentru calificarea omienilor din această categorie ajunge să vă spui, că într'o dî avînd o afacere la o autoritate, găsise un funcționar, care dela unirea principatelor și pînă astăzi era totu în același post pe care îl ocupase la început. La întrebarea mea: cum de a rămas staționar? Imi răspunse categoric dîcînd: „Apoi de, cocone! Carte nu știu, meșesug n'am

învîțat, ce eram să mă fac decât să slîșbas?“

Dacă aceste trei categorii pot să existe, cauza se poate atribui numai așa numitului cumul, care face cu puțință ca o persoană cu carte să ocupe deodată cît mai multe funcțiuni de deosebită natură, așa că pentru îndeplinirea acestor sarcini n'are nici pregătire cerute, nici timpuri necesare, ci numai sarcina de a subscrie fără nici un scrupul hîrțile ce li se pun înaintea.

Cumulul e identic cu lipsa de control. Căci dacă un inginer e chemat să supravegheze lucrările unui agricultor și acesta pe ale unui jurist care la rîndul său se crede mai tare în filosofie decât cel cu licență în litere, neapărat urmîz să suferim de lipsa de control care oferă posibilitate celor mici să se porce cu trușă față cu cei mari și care face pe totu natulă să credă, că are știință universală.

De acesta a noastră slăbiciune știu mai bine să profite străinii, cari dau năvală în țară și cari de acasă plecă cu ideea premeditată, că pot să primescă ori-ce funcțiuni, sau să întreprindă ori-ce lucrare la noi neputîndu fi controlați, de cei însărcinați, cari în toate se amestecă fără să priceapă ceva.

În capul acestor clase orășenesci ce se hrănesc de pe spinarea sătenului, sub numirea englezescă de budget, e omnipotența personală, ca și în vileaturile turcesci, unde totu atîrnă de bunul plac al unei persoane.

La noi ori-ce hîrtie trebuie dată în mîna capului autorității, care după ce pune rezoluțiunea pe ea, o trece la registratură și pe urmă se împarte prin șefii de diviziuni unor concipisți-copiști, căci atribuțiunea acestora nu e decât a da orecare formă stilistică rezoluțiunii puse pe petițiune.

Pentru stilizarea acesta nu se cere nici studiu, nici capacitate și de aceea la noi ori-care poate fi funcționar public.

Dacă ar fi ca la D-vostă, ca toate hîrțile să se rezolve de colegiul referenților prin majoritate de voturi, cred că ar începe și pentru noi o altă eră mai bună decât cea de pînă acum și oerîndu-se în această scop referenților serioși titluri academice, ar fi posibilă înlăturarea plagei funcționarismului și advocatismului semidocșii și demagogi; plagă, care apasă ca un stînc de piatră asupra plugarului român.

Nourăși.

Desvoltarea industriei în România.

Luni în 9 Iulie n.c. s'a serbat în grădina „Opler“ în Bucuresc aniversarea Societății cooperativilor români și s'a făcut distribuiri premiilor date acelora, cari s'au distins prin obiectele ce le-au spus anul trecut la Craiova.

Mai înainte de a procedea la distribuiri premiilor, activul și zelosul președinte al Societății, d-lu D. Butculescu, făcîndu o dare de seamă despre esoposițiunea din Craiova, a constatat cu bucurie, că s'au realizat însemnate progrese în diversele direcțiuni ale activității industriale. Din constatările dlui Butculescu, reproducem după „Românul“ următoarele:

„Nu este tocmai de mult cînd în

țera românească se aducea spirtu din străinătate. Acum România exportează în mari cantități la Triest și chiar în Spania, constatându-se că spirtușele românești întrec pe cele rusești.

S'au înființat mai multe fabrici de licoruri, care se pot compara ori când cu cele străine.

Mari sunt progresele cari s'au făcut în ce privește viticultura. Golu-Drăncei, Uricani, Cotnari, Drăgășani, Dealu-Mare etc. — totuși locurile renumite pentru vinurile lor. Buchetul acestora a făcut să se instaleze în țară fabrici de cognacuri cu rezultate escelente.

Și fabricarea vinurilor spumose a luat oarecare expansiune.

Morile de făină, care consumă o foarte însemnată cantitate din grânele noastre, au luat un avânt foarte puternic, astfel că acum făina nu numai că poate ține pieptu concurenței străine, dar se exportează chiar până în țările cele mai departate.

Esistă mai multe fabrici pentru paste. Conservele de legume se desfășoară în mare cantitate. Cătu pentru cofetăria, această poate concura cu ori ce marfă străină.

Avem fabrică de ipsos, care mai înainte se importa. Pentru ceramică, pentru cărămidă în mod sistematic pentru teracote avem acum fabricile noastre.

Pentru țesături avem două mari fabrici.

Sunt mari progresele cari s'au realizat și în privința îmbrăcămintei, a fabricii de pălării și a împletiturilor.

După d. Butculescu a vorbit d. Ionescu, vice-președintele societății cooperativelor. Acesta ține, că după C.A. Rosetti, sub care erau unite toate breslele a venit d. D. Butculescu, care a lucrat din răspundere pentru prosperarea industriei la Români. Oratorul susține, că Români sunt acum pregătiți să ia parte la expozițiunea din Paris și declară, în fața unor uneltiri, că societarii nu fac politică, ei doresc numai să își îmbunătățească soarta.

După acesta se oferă o frumoasă coronă d-lui Butculescu și apoi urmăz distribuția premiilor.

În fine președintele stăruie pe lângă toți să ia parte la expozițiunea din Paris.

Sera s'a dat un banchet, la care au luat parte vr'o 150 de persoane.

Convențiunea de comerț dintre România și Austro-Ungaria.

Camera de comerț din Pitești a supus Ministrului român de comerț următoarele condițiuni în care crede oportunită a se încheia convențiunea comercială cu Austro-Ungaria:

1) Guvernul să caute a garanta libera intrare a cerealelor în Austro-Ungaria.

2) Pastele făinoase, ce se fabrică și în România, să fie supuse și la taxa vamală.

3) Vinurile austro-ungare să fie libere a intra în România, însă să fie supuse la o vamă câtă se poate de mare, de ore-ce România are vinuri în cantitate abundentă și de calitate destul de bună.

4) Importațiunea pieilor de marochin, gheas, blac, căptușeli și curele să fie supusă la taxe vamale, din cauză că fabricarea acestor piei a luat în România un nou avânt.

5) Să fie liberă intrarea în țară a pieilor brute, care fiind mai bune ca ale României, se va pute concura și în calitate cu produsele austro-ungare.

6) Fabricarea încălțămintelor fiind una dintre industriile cele mai răspândite în România, de ore-ce aproape în fiecare sat se găsește câte un atare lucrător, ar fi bine ca să se menție taxele din tarifulu autonomu.

7) Importațiunea hainelor să fie supusă la taxe vamale, pentru aceleași motive ca și ghetăria.

8) Să se menție tarifulu autonomu asupra ștofelor în generalu.

9) Să se mărească vama la următoarele obiecte de câneap: frânghii, funii, opritori, căprești și chingi, care se fabrică pe o scară întinsă în România; er materialulu brutu să fie protegiat.

10) Să se reducă taxa la pălăriile nemontate.

11) Tiparele de hârtia de zugrăvit să fie supuse la o taxă vamală câtă se poate de mare, de ore-ce chiar în Pitești este o fabrică care poate alimenta întreaga țară.

12) La hârtia să se menție vama din tarifulu autonomu.

13) Să se ușureze vama la creioane, penițe și plăci de piatră.

14) Vitele ce se transportă în Austro-Ungaria să fie supuse la carantină o durată mai scurtă și să fie respectat certificatul veterinarulu român.

15) Să se mărească vama la lemnăria și brută, și confecționată, sub diferite forme de: mobile, trăsuri, landouri, căruțe, etc.

16) Cera, curată prin biuroul chimicu, să fie supusă la o vamă câtă se poate de mică, er ceresina să fie supusă la o taxă câtă se va pute mai mare.

17) Bonbonetă să fie supusă la taxe câtă se poate de mari de ore-ce în România, această fabricațiune a făcut progrese imense.

SCRILE PILEI.

Esamenale școlii civile de fete a Asociațiunei transilvane din Sibiu au dat rezultate foarte îmbucurătoare. D-lu I. Popescu, ca delegat alu comitetulu Asociațiunei, constată în cuvântarea sa ținută la încheierea anulu școlar alu numitei școle, că rezultatulu acestor examene ar fi putut face onore ori și căror școle de aceeași categorie din patria noastră și că decă școla această va progresa totu ca până acum, nu peste multu ea va deveni o școlă în adevăr de model. De-

altmintrea publiculu român a început deja a se convinge despre soliditatea și buna îngrijire a acestei școli; dovədə împrejurară, că în anul acesta s'au aflat în internatul școlii de 2 ori mai multe fete ca în anul trecut; s'au aflat adecă cu totul 66, venite aproape din toate părțile locuite de Români, câteva chiar și din Bucovina și România. În măsura în care va crește numărulu elevor, se vor reduce și taxele susținerii și astfel va deveni această institutiune accesibilă și pentru elevele, ai căror părinți nu sunt în stare a suporta speșele de astăzi.

Despre noua lege pentru armată, ce se va așterne la toamnă parlamentor în Viena și Pesta, „N. fr. Presse“ primese următoarele informațiuni: Cea mai importantă inovațiune va fi, că dispozițiunea asupra maximulu contingentulu de rășboiu va fi delăturată și în viitoru se va calcula contingentulu de rășboiu cu un anumit procentu alu populațiunei. Se vorbește, că 3½—4% alu întregii populațiuni a monarhiei vor fi chemate sub arme la casu de rășboiu. Astfelu se va înmulți contingentulu și cu elu se vor înmulți și cadrele. Numărulu anual alu recrutaror va fi prin urmare urcat și în privința rezervistilor de întregire va face o însemnată inovațiune; ei vor fi chemați la arme pe timpu de 3 săptămâni în fi-care an și pregătiți astfel spre a pute ample golurile în armată.

Din Parisu se telegrafiază: „Figaro“, într'unu articolu, care trece în revistă pe marile regine contemporane, consacră reginei Elisabeta liniile următoare: „Este o femeă, care în România subjugă această națiune nouă și generosă, făcend din Curtea sa unu focar atrăgător alu literilor și alu artelor, și practicand cu o grație suverană această maximă adencă din una din operele sale: „prințul nu trebuie să utilizeze decât două organe: ochii și urechile; gura are unica misiune de a surde“

Guvernulu României și guvernulu Republicii Franceze, în scopu de a înlesni relațiunile comerciale între cele două țări, au hotărît de a prelungi până la data de 19 (31) Decembrie 1888 *invoirea comercială provisorie* actualmente în vigore, care garantează celor două părți reciprocitatea beneficiulu taxelor celor mai reduse, cari sunt seu vor fi înscrise în tarifele lor convenționale.

Unele diare din București înregistrează aproape ca sigură scirea, că d-lu Th.

Văcărescu va fi numit ministru plenipotențiar alu României la Viena. D-lu Okinescu, actualulu însărcinat de afaceri alu României la Viena, a sosit la București, unde va rămâne definitiv ca secretaru general alu ministerulu de esterne.

Cetim în „Românu“: „Mai mulți confrăți înregistrează sgomotulu, că marele duce Alexe din Rusia va face în luna viitoare o vizită suveranilor noștri la Sinaia.“

Comassarea în Reteag.

Reteag, 9 Iuliu st. n. 1888.

În decursulu săptămâni ultime a luni lui Iuliu, cu deosebire în zilele de Mercuri, Joi, Vineri și Sâmbătă, mare parte din poporul Reteagului forma totu grupuri-grupuri pe strade, cu deosebire prin piață în apropierea birtulu celui mare. De pe fețele lor, din gesturile ce le făceau, putea ori cine judeca că unu lucru mare ține pe poporu adunat, acum în timpul lucrulu, acum când nici o mână nu-i iertat să stea în nelucrare; din vorbele lor ori cine putea pricepe, că justificată este șederea lor, deși — chiar în Reteag — și băieții și fetele, cari n'ar pute purta sapa, câștigă pe și câte 40—50 cr. la gara călii ferate, unde alege scărta și o facu legături, și deși cucuruzele sunt de săpatu a doua oră, fenașele și măzărlichele ceru cósă.

Cătră orele 9 dimineața iesu de acasă și întrebă pe unu grup de omeni, de ce stau în nelucrare? „Așteptăm comisia“ mi răspunde unu neam de alu meu, „bine că ai venit acasă să vești și d-ta ce voru domni cu noi, cum vor să ne fericescă.“ Atunci îmi adusei aminte, că pe ziua de 27 Iuliu îmi spusese ai mei că se va întruni comisiunea pentru comassarea hotarulu. Așa și fu, că la comassarea hotarulu opidulu Reteag se lucră de vre-o câțiva ani, pe hârtia e și făcută, der în realitate nu se poate face încă, căci grofi și posesorii cei mari nu se pot unu cu poporul, adecă cu sortași (foștii iobagi) și cu nemșii cei mici. Grofi și posesorii cei mari vor cuprinde totu hotarul, să potă, ersortași și-ar apăra bițele moșoare pentru cari au suferit jugulu celu greu alu iobăgiei, pentru cari își dau de bună voie feciorii la oște și pentru cari plătesc dările cele grele, directe și indirecte, încâtă adesea trag bucătura din gura copiilor, numai să le potă plăti, căci decă nu — vinu droiele de escurtor și-i duc totu: și mălaiu și slănină, și vacă și purcelu, și sumanu și piep-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Doine populare

din Ardealu (Solnoc-Dobăca), cules de Marița Lucreția Pușcariu.

Ardere-ai lume cu focu,
La cornuri și la mijlocu
Decă 'n tine n'am norocu.
Ardere-ai lume cu pară,
La cornuri și 'n mijlocu eră
Decă 'n tine n'am tigneală.

Frunzuliță, frunză verde
Om de om trage nădejde
Numa eu și cu badea
Nu-ne tragem nădejdea,
Că nădejdea dela mine
E ca șirna de subțire
Er nădejdea badiții
E ca fumă tării.

Vecină galbinișă
Ce ești pe min' mănioșă?
Nici păharu nu țilă béu
Nici dragutul nu țilă ieu.
De țil'am luat vr'odată
Să-mă uscă ca frunza 'n baltă,
Și de țil'oi mai lua,
Să mă uscă ca iedera.

Măi badiță, ce-ai gândit,
Că io-să flore de pe ritu,
Ție de batjocorit?
Da io-să flore floriloru

Din grădina domnilor,
Și io-să flore de pe mare
Cine mă sêrută more.

Bade badișorul meu
Dare-ar bunulu Dumneșeu
S'ardă cămașa pe tine
Cum arde inima 'n mine,
S'ardă cămașa-ți pe trup
C'al teu doru nu potă sê-lu duc.

Plânge inimuța 'n mine
Ca 'ntr'o pruncă de trei zile.
Așa plânge de cu jele
De-apa stă 'n loc și nu mere,
Și pământu se clătesce
Inima mi-se topește,
Plânge, plânge, că-i străină
Ca șo prună 'ntr'o grădină,
Nici aceea nu-i străină
Că se ține 'n rădăcină.
Cântă-mi inima cu jele
Ca cucii pe crengurele!

Bate Dămne, rău se șede
Codrului fără de frunză.
Și mie fără măicuță,
Codrului fără de iarbă
Și mie fără de tată,
Codrului fără de brați
Și mie fără de frați,
Codrului fără de flori
Și mie fără de surori,
Codrului fără de isvoru
Și mie fără de doru,

Codrului fără deluțu
Și mie fără de draguțu.

Pentru ochii unu omu
Facu-mi drumu pe sub goron
Numa-odată 'mi voiu mai face
Și-apoi i-oi da bună pace,
Pentru ochi ca murele
Incungiu ră pădurile,
Pentru ochi ca mura coptă
Incungiu ră pădurea totă.

Pe dealu cu lilionu
Mere caru lui Iuonu,
Ionu mere superat
La școlă la învățat.
Ești Iuone dela școlă
Că toți feciorii se 'nsoră,
Și fetele se mărită
Tu rămăi ruja 'nvelită.

Măi badiță Mîntiuanu
Dusu-ți-am doru 'ntr'unu anu,
Acuși or fi bade doi
De când ședem amendoi
Și cine ne-o despărțit,
Fia-i mörtea de cuțit,
Să möră nespovedit.
De ne-o despărțit vr'o fată
Să pără nemărită,
Ca mărgeaua ne'nsirată,
De ne-o despărțit fecior
Fia-i mörtea de pistol.

Bade pănașu gâtat
Și-asără te-am așteptat,

Totu cu foc și cu lumină
Și cu doru dela inimă;
Dac'am vêțutu că nu vii
Pus'am doru 'n căpătăiu
Cu dragostea mă 'nvelii
Și bine mă odichni.
Măi badiță Palaciene
De-aș fi sciutu mai de vreme
N'aș fi arșu atâtea lemne,
Le-aș fi lăsat în pădure
Unde putredescu destule.

Măgheranu cu crengă rară
Badea-i mănios de-asară
Las' se fiă, ce sê-i facu,
Viă 'n casă, decă-i placu.

Badea numa cisme are
Și se ține gazdă mare,
De-ar avé și cisme moi
Nici n'ar mai vorbi cu noi.

Spune-i bade maică-ta
Să 'ngradescă ulița,
Totu cu linu și cu pelin
Noi sê nu ne mai telnim
Fără Lunea mergend la tîrgu,
Eră Marța tîrguindu
Mercurea 'napoi viindu,
Joi sera la ședetore,
Vinerea la murătore*.
În totă Sâmbăta-odată
Duminea ziua totă.

*) Fântăna cu apă sărată.

tară, și chiar straiete de sub copilașii săi.

Acți de e luptă mare între groți și popor; groții atacă, — poporul se apără. Pentru apărarea lui, poporul și-a luat un avocat, din cei mai harnici ce-i are în apropiere, pe d-nul Augustin Munteanu. D-sa apără interesele poporului din Reteag din ziua când s'au făcut primii pași pentru comasare. Rezultatul omu vede.

In ziua de 27 Iunie dera, sosi comisiunea și adevă, cu trăsuri din Desu sosisă: Judele Hossu, apărătorul poporului Munteanu, apărătorul posesorului Diamantstein Abraham, Dr. Farkas, conșepistă în cancelaria avocatului Manu din Deesu, er cu trenul sosisă trei ingineri străini și inginerul care lucră comasarea în Reteag. Intre acești trei era și d-lu Onoriu Tilia, ingineru de comasare din Smigă, lângă Mediașu. Acești trei ingineri streini erau aduși ca arbitriu, să facă adecă pace, să mijlocăscă înțelegere între marii posesori și popor. Mai erau de față și groții interesați și alți posesori mari interesați în causă.

După 11 ore, judele Hossu spune, că lucrarea se pôte începe. Dreptu aceea inginerii luară locu la mēsa din mijlocul ospetăriei, totu acolo luă locu judele Hossu și notarul lui, Lazaru. Apoi judele dete notarului sēu actele privitore la comasarea hotarului Reteag să le cetescă în auđul publicului și cu deosebire pentru luminarea inginerilor streini. Firesce că mapa hotarului încă nu lipsi de pe mēsa; ceea ce notarul judecătoriei cetia din acte, inginerii căutau și-și esploaă lucrul de pe mapă; făceau adecă intocmai ca elevii la învățarea geografiei.

Luiau parte și eu ca ascultătoru la astă afacere, și încă ca ascultătoru interesat, căci moșiōra părintescă, care a ținutu de pâne pe tata și pe moșulu, pentru care ei au sângerat pe brezele boieresci, pentru care mama și buna au asadat sub alunul boierului, pentru care plătiau dare în ban și sânge, pentru care însu-mi portu greutățile de totă natura, care m'a nutritu până la absolvirea studiilor, și la care sperezu a mē întorce după ce nu voi mai putea purta sarcina de învățatoru la pruncii nēmului meu, moșiōra mea părintescă încă este pe acest holar, în care comună-mi este și bordeiul părintesc. Mi se face însē pământ măciucă în vērful capului când vedu pretenșiunile pe lângă cari insisă dōmni ce mari, grofi și marii posesori. Ei nu pretindū nici mai multu nici mai puțin, decâtu totu hotarul care este în apropierea imediată a comunei opidane Reteag.

Ca să pricepă bunul cetitoru mai bine pretenșiunea dōmnilor, imi permită următorele esplicări:

(Va urma.)

Din comitate.

Raportele comitetelor administrative pe luna lui Iunie.

Comitatul Clusului. Restanțele de dăru cu finea semestrului primu au fostu 539,578 fl. 17 cr., s'au incassatū din acasta 158,076 fl. 2 cr.; ap rēmasu restanță: dare directă 441,502 fl. 15 cr.; dare miliară 42,998 fl. 56 cr. — Ministrul de finanță a datu ordinu să se sisteze executiunile de dare se voru reincepe în sensu acestui ordinu numai după secerirea sēmēnăturilor de toamnă.

De ușurare este acasta, decă li-se voru lua bietiloru omeni bucatele îndatā ce le voru aduce de pe câmpu.

Inspectorul rēg. de școlē Kōzma Etenec a făcutu amănunțite raporte despre starea învățământului din acestu comitat. A lăudat mai cu seamă școlile din: Borș, Gălățu, Ișod, Mieră, Gălu, Hida, Chidea, Sâncraiu micu, Mociu, Suatū. Incă și mai satisfăcutu a rēmasu inspectorul cu școlile din: Hue-

dint, Ciucia, Oșorheiu, Cojocna, Ba-

doctu ș. a. Inspectorul se plânge contra școlii comunale din Vălcălu ungurescu. Din 130 copii obligatū la școlā abia au fostu înscriși 76, la esamenū s'au presentatū însē numai 48. Absențiile școlare factū 5280 1/2 zile.

Starea sanitară a locuitorilor în genere dīsū a fostu multămitōre în luna acasta. Trachoma însă, care până aci domnia numai în cercul Huedinului, a luatū acum dimensiuni și în cercul Almașului, unde în comunele Petridulu mare și Petridulu micu s'au găsitū cu totul 69 de inși suferindū de acestu soi de bolă de ochi, dintre cari mai mult inși suntū în periculū de a rēmānē orbi. S'au luatū dispozițiuni pentru trimiterea unui medicu pentru bolē epidemice la fața locului.

Intēmplări diferite.

Grindină și rupturi de nori. Dlu Iorgoviciu, învățatoru în Varadia, ne comunică următorele: „In 8 Iuliu st. n. la orele 3 1/3 p. m. se ridicară dinspre nordu nisce nprī grozavi, cari după câteva minute se vērșară în modu inspăimētătoru, asupra comunei nōstre, aducēndu cu sine ghiată de mărimea ouelor de găină, devastandū edificiiile și nerēmānēndu nici barem o singurā casă scutitā de acestu orcanu. Tōte fructele și sēmēnăturile suntū atātū de sdrobite încātū nu lasă absolutu nici o speranță de recoltă. Animalele domestice, ba chiar și omenii, cari erau pe la câmpu au fostu vătēmatū și răniți greu. Poporul e în celū mai estremu gradū alu desperățiunii.“

Asemenea se comunică din Fizeșu-Sănpetru, că în după amēdă zilei de 16 Iunie st. v. o grindină împreunată cu ruptură de nori a nimicitū în modu ireparabilu întregū recolta din anul acasta ce promitea unu seceru bōrte bogatū. Ierbūrile asemenea au fostu nomolite. Nămai în cucuruzū a mai rēmasu puțină forță putinā speranță.

Focū. In comuna Paleșu (Kōnigsdorf) din comitatul Temareu-mari unu copilașu surdo-mutū, ca de vr-o 10 ani, se jucase cu chibritele. Din jucăria lui se iscă unu focū, care prefăcu în cenusă 27 suri, 5 case, 3 građduri, 2 sōprone, hambare, haine etc. Paguba în totalu 3886 fl. dintre cari prețu de 903 fl. a fostu asiguratū.

A cădutu din înălțimea mării sale țiganul Dima Simon din comuna Nyuitod, comitatul Treiscaune. Noroculu ilu făcuse și pe elu să ajungă juratū la satū. Cāt va timpū s'a purtatū hane, dēru odatā noroculu l'a părăsitū și nefericitul Dima Simon atrebuitu să se întorcă erāsī la sorțea altorū muritorū. S'a întemplatū adecă, că în ziua de 6 Martie anulū 1888 după Ohistostū, l'a pusu pēcatele pe bietulū juratū țiganescū să arangieze o cină strălucitā, la care luă parte elita întregi aristocrațiim țiganesci din apropiere și din depărtare. Vē puteți inchipui, câtū de fericitū se simția bietulū Dima Simon, care din unu modestu făuritorū de cuie, ce locuia în unu cortū la capetul satului, ajunsese să presideze un banchet strălucit ca acesta și încă în calitate de jurat al satului. Fericirea acasta a duratū însē numai până când s'a adusu pe mēsa friptura cea de porcū. Friptura nu se putea mânca fără oțētū și oțētū nu era nicăiri. Juratul Dima, cāt stăpān alu casei, se duse repede după oțētū. Cu ocaziunea acasta, trecēndu pe lângă casa locuitorului Peter Mihaly, isī viri puținū capul pe ferestră, căci și asa, afarā era nopte și nu-l vedēu înfrēnē, er de stăpān alu casei nuse teama, căci acesta era în momentul acasta oșpele lui la cină. Juratul țiganescū puse mēna pe ulele oșpurū, ce se putē afla, și se duse de la ascunșe la prietinelū sēu Gaal Janos, apoi se întorse acasă între oșpeti sēi, cari ilu așteptau. In ziua următore s'a descoperitū

furtulū. Primăria luandū cu sine pe „onestul“ juratū Dima, începū să facă perchisiția domiciliară. Carnea furatā s'a găsitū ascunșă în bucatele lui Gaal Janos. Pēcatele juratului țiganescū s'au descoperitū și nemilōsa sorțe l'a aruncatū de pe tronulū mării sale de juratū drept în fundulū temniței pe doi ani, er pe confratele sēu Gaal pe 1 anū. S'au descoperitū încă și alte asemenea „necoretăți“ din viēta de funcionarū a lui Dima Simon.

SCRIRI TELEGRAFICE.

Wiesbaden, 11 Iulie. Guvernulū sērbescū a cerutū pe cale oficială dela autoritățile de aici ca să dea sprijinulū lorū trimisiilor sērbesci pentru ca să pōtā aduce la Belgradū pe prințulū de coronā Alesandru. Sprijinulū acesta nu l'au pututū refusa autoritățile. Trimisiū guvernului sērbescū însē n'au făcutū întrebunțare de acestā promisiune.

Berlinu, 11 Iulie. Călētoria împēratului în Rusia a fostū amānatā cu o di.

Raportulū anunțatū alu medicilorū asupra bolēi rēposatului împēratū Fridericu aratā, că medicul Gerhardt, Bergmann, Tobold au făcutū o diagnōsă corectā, precând Mackenzie până în luna lui Noemvre a negatū, că Fridericu suferē de racū. Judēcata asupra lui Mackenzie e nimicitoare.

Berlinu, 12 Iulie. — Doctorulū Mackenzie a declaratū prin telegrafū, că peste câteva zile va rēspunde pe largū la raportulū medicilorū germani. Decamdatā ilu lēgă considerăția ce-o are cātă împērătēsa vedu.

Wiesbaden, 12 Iulie. — Pricipesa Murussi, care a încercatū în Berlinu a dobēnī intervențiunea cūrții în favōrea Reginei, s'a reintersu fără a și fi ajunsu scopulū.

Belgradū, 12 Iulie. Episcopatulū sērbescū nu va lua parte la festivitățile din Kiev.

DIVERSE.

Sclavagiulū. Cardinalul Lavigerie, primatulū Africei, a ținutu o conferință în contra sclavagiului, de pe amvonulū bisericii Saint-Sulpice din Parisu. Conferința acasta a făcutū mare efectū în capitala Franciei. Predicatorulū a declaratū, că de cātva ani, centrulū Africii a devenitū erāsū tērgū pentru negustorū de carne omenescă, care despopuleză satele și ducū în rebia triburi întregi, barbati femei, copii. Misionariii au fostu adesea martori la aceste acte de barbariă. Unu numărū de 400,000 Negri sunt strinși pe fā, care anulū din satele lorū și duși pe piețele de sclavi din Maroco și din Egiptū. În centrulū Africii grōza domnesce în permanentă. Cātva coloni curagiosi au organizatū aici corpuri expeditiōnare, ca să protegā satele amenințate. Bunăvoința lorū este adesea neputinciosă, și negustorū de sclavi, înarmați până în dinți, străbatū țera triumfătorū sēmēnandū jale și ruină după ei. Prelatulū catolicū face apelū la omenirea civilizată, ca să se ridice și să puie capetū oribilului comerțū.

Burete făcētōrū de minuni. Intre Draule și Gleinic unu păstorū aflā unu burete crescutū într'unu arbore gānosu, care prin forma sa representā în modulū celū mai clarū imaginea Precuratei Vergurei Maria fiindū în brațe pe Fiulū sēu. Poporulū din împrejurime vorbesce despre multe minuni sēvērșite de acestu burete miraculosū. Așa se dice între altele, că unu copilū leprosu, precum și unu omū schimbu, cari nu de multū se ascundē în gura unui rășoi din apropiere s'au vindecatū imediatū. Tērāni manifestā o adevăratā adorațiune față cu acestu burete. Ei au incunjuratū cu gratii

de fieru arborele în care este crescutū miraculosulū burete, și noptea aprindū focū în jurulū lui și împodobesctū cu mulțimi de cununi acestu burete. Caracteristicū e, că nu fie-care omū vede în buretele numitū tipulū și asemēnarea Maicei Domnului, ci numai acela, care s'a făcutū vrednicu de a-lu vedē. In poporū esisă o mișcare puternică pentru a zidi o capelă în celū locū făcētōrū de minuni.

Mēsura și greutatea personalului de la poliția în New-York. Personalul de poliția din New-York dintre tōte capitalele mai mari este celmaibinesalarisat. Mai înainte starea fōrte rēn. Se putea corumpe și puteai face politică cu elu. Dela 1881 s'a organizatū din nou și s'a supusū sub comanda a patru comisari aleși de primarulū orașului. Pe lângă aceștia existā unu inspectorū supremū cu lēfă de 30,000 franci, 4 inspectori cu câte 17,500 franci, ceilalți omeni de serviciu suntū împărțiți în trei clase cu lēfi dela 5—6000 franci. Numērulū omenilorū dela poliția se uocă la 3216, pentru cari orașul plătesce în totalu 22 milioane de franci. Dela funcționariii acestui corpū polițienescū, astădi fōrte dexterū, nu se potesce o cultură particulară li-se cere numai scrisōre cetētā, cu deosebire însē se pretinde dela ei să fiā omeni cinstiți și trupesce voinici. Cine vrē să intre în șirulū lorū trebe să-și aducā atestatele dela metru și dela kilogramū. Condițiunea este: mărime de 1 metru 72 cm. celū puținū 87 cm. lățime la pieptū și o greutate de 62 1/2 kilo.

ULTIME SCRIRI.

Darmstadt, 9 Iulie. Principele Alexandru de Battenberg a fostū Duminecă în mare periculū de viēta. Mergēndū cu trăsura peste unu delū spre Heiligenberg, calulū se speria și trăsura cu calū cu totū se rēstogoli peste o rîpă de vr-o 200 metri de adēncă. Principele avu presența de spiritū, ca în cādere să se prinđă de o tufă, er trăsura și calulū trecurā peste elū. Servitorulū sārise mai înainte din trăsura. Vătēmările ce și-lea atrasū principele se asigurā că nu suntū grave.

Cursulū pieței Brașovū

din 12 Iulie st. n. 1888

Bancnote romānesci	Cump.	8.70	Vēnd.	8.74
Argintū romānescu	"	8.68	"	8.70
Napoleon-d'ori	"	9.88	"	9.92
Lire turcesci	"	11.20	"	11.24
Imperial	"	10.20	"	10.24
Galbeni	"	5.88	"	5.91
Scris. fōnc. „Albina“ 6%	"	101.—	"	101.—
" " " 5%	"	98.—	"	98.—
Răbile răsesci	"	117.—	"	118.—
Discontulū	"	6 1/2 — 8% pe anū	"	"

Cursulū la bursa de Viena

din 11 Iulie st. n. 1888.

Renta de aurū 4%	102.75
Renta de hārtă 5%	99.90
Imprumutulū căilorū ferate ungare	181.—
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungare (1-ma emisiune)	97.70
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungare (2-a emisiune)	115.25
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungare (3-a emisiune)	104.75
Bonuri rurale ungare	104.50
Bonuri cu clasa de sortare	104.50
Bonuri rurale Banatū-Timișū	104.75
Bonuri cu cl. de sortare	104.50
Bonuri rurale transilvane	104.75
Bonuri croate-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinū ungarescū	100.75
Renta de hārtă austriacă	97.75
Renta de argintū austriacă	97.75
Renta de aurū austriacă	117.—
Lōsurū din 1860	100.—
Acțiuni bāncei austro-ungare	97.—
Acțiuni bāncei de creditū ungar.	97.—
Acțiuni bāncei de creditū austr.	97.—
Galbeni împērătesci	5.90
Napoleon-d'ori	9.90
Mărci 100 imp. germane	61.20
Londra 10 Livres sterlinge	124.25
Imprumutulū cu premiulū ungurescū	180.40
Lōsurū pentru rēșterea Tiszei	124.25

Editorū și Redactorū responsabilū:
Dr. Aurel Mureșianu.

Numere singuratic
din „Gazeta Transilvaniei”
à 5 cr. se pot cumpăra în
tutungeria I. Gross, în libră-
ria Nicolae Ciurcu și Al-
brecht & Zillich.

Căștiq laterală de 10 fl. pe qi
fără capitală și fără riscu prin
vëndarea de losurî plătibile în
rate în sensul articulu de
lege XXXI din 1883.
Oferte primesce
Societatea de schimbă din Budapesta
Adler & Comp., Budapest.

Pițitirile de stomacu Marzeller,
care lucră escelent în contra turturii
bolilor de stomacu.

Nehrețente pentru lipsa
de apetit, sârbiciumea sto-
maculu, respirațiune cu
mănosă greu, umiditate (fen-
turi), răgăit acru, colică,
catarr de stomacu, scorțic,
formarea de pētr și irascipi,
producerea oscoșivă de Heg-
mă, galburare, greață și vo-
nare, durere de capu (deci
provine dela stomacu) că-
rei la stomacu, constipa-
țione sânt înțitate, încercarea stomaculu
cu mâncăr și bēnturi, limburii, suțerime
de splink, ficat și de haemorrhoid. — Pre-
pută unei sticle dîmprenă cu prescrierea
de întrebăntare 55 cr., sticle indolita de
mare 60 cr.

Expeditia centrală prin farmacia: Carl Brady, Krenzier (Moravia).

Pițitirile de stomacu Marzeller nu
sunt un remediu secret. Partile con-
ținute sânt arătate în prescrierea de în-
trebăntare, ce se află la fiecare sticla.
Veritabile se află mai în tōte farmaciile.

Avertismentul Pițitirile de stomacu
Marzeller se făsișcă și se imităză de
mulți ori. — Ca semni, că sânt veritabile,
servese în veltorea roșia provēduta omarca
de proteștiune de mai sus, și fără de
acēsta, pe fiecare prescriere de întrebu-
ntare, ce se află la fiecare sticla, trebe să
he arătate, că acēsta s'a tipărit în tipu-
grația D-lui H. Gusek în Krenzier.
Veritabile se află: Brasov, farmacia
Franz Kellern farmacia la „Biserica Albă”,
farm. I. Goos; farm. Kal. Hornung; farmacia
F. Jekelius W-see; farm. K. L. Schuster.
farmacia Heinrich G. Oberl.
Balle Tuschach; farmacia Alex. Dobay, Co-
balant; farm. Ed. Melas; farmacia J. Wolf,
Feldora; (Martiensburg); farm. W. Schneider.
Făgăraș; farm. v. Blümel; farm. Hermann
Sz. Szt. György; farm. Val. Bely; farm.
Borzas Fer. 18,52—23

ad. Nr. 76—1888

96,3—1

Nru 592—1888.

95,3—1

CONCURSŪ.

Devenindū vacantū postulū de învățătore la școla elementară a Reuniunii femeiloră române din Sibiu, pentru ocuparea aceluia se escrie prin acēsta concursū.

Doritōrele de a ocupa acēstū postū, care e împreunată cu unū salariu anualū de 500 fl. v. a. și 100 fl. banī de cuartirū, vorū avē sē presinte următōrele documente:

- a) atestatū de botezū;
- b) atestatū de calificațiune pentru școlele elementare;
- c) testimonii despre cunōscerea perfectă a limbei române, ca limbă de propunere, și despre cunōscerea limbei maghiare; care vorū documenta, că sciū perfectū și limba germână, eventualū și francesă, vorū avē preferință.

Petițiunile provēdute cu documentele numite mai susū sūntū a se presenta subsemnatului Comitetū până la 8 Augustū st. n. 1888.

Din ședința comitetului Reuniunii femeiloră române din Sibiu, ținută la 5 Iuliu st. n. 1888.

Maria Cosma,
președintă.

Dr. Russu,
secretarū.

CONCURSŪ.

La școlele reuniunii foștilorū grănițeri din regimentulū I românū sūntū de conferitū pe calea concursulu:

1. Postulū de învățătore dirigită la școla din Cugieru, comitatulū Huniedōrei, cu salariu anualū de 350 fl., apoi cuartirū în edificulū celū nou alū școlei și lemne de focū.

2. Postulū de învățătore secundarū, eventualū învățătore la școla din Vistea inferiōră, comitatulū Făgărașulu, cu salariu anualū de 240 fl. v. a. precum și cuartirū și lemne de focū.

3. Postulū de învățătore secundarū la școla din Lisa, comitatulū Făgărașulu, cu salariu anualū de 180 fl. apoi cuartirū și lemne de focū.

Reflectanții la aceste posturi au sē-și subșternă suplicele înstruite cu diploma de calificațiune din studiile pedagogice și din limba maghiară, eventualū și alte documente celū multū până în 15 Augustū st. n. a. c. la

Comitetulū administrativū alū fondulu și școlelorū foștilorū grănițeri din regimentulū I românū în Sibiu.

Rugămū pe domni abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei sē binevoiască a scrie pe cuponulū mandatu postaltū și numerii de pe fâșia sub care au primitū diarulū nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU,

BRĂȘOVŪ,

PIAȚA MARE Nr. 22,

înfiițată cu începerea anulu acestuia, provēdută cu cele mai nouē mijlōce tehnice și asortată cu cele mai moderne tipuri,

primesce și efectuează totū felulū de lucrări tipografice, precum:

Opurī și broșure, statute, foi periodice, imprimare artistice în aurū, argintū și colorī, tabele, etichete de totū felulū și esecutat elegantū.

Pentru comercianți: adrese pe scrisori, facture, liste cu prețuri curente, avisuri, recomandațiuni, cerculare ș. a.

Programe elegante, bilete de vizită, bilete de logodnă și de nuntă, după dorință și în colorē

Disponēndū de mașini perfecționate și de isvōre eftine pentru procurarea hărtiei, stabilimentulū nostru tipograficū este în pozițiune a eseuta ori-ce comandă în modulū celū mai esactū și esteticū precum și cu prețurile cele mai moderate.

Comandele eventuale se primescū în biuroulū tipografiei, Brașovū, piața mare Nr. 22, etagiulū I, cătră stradă. Comandele din afară rugămū a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovū.